Biuletyn Europejski nr 4 (87)/2021*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 4

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 5

Cła 5

Cudzoziemcy 6

Ochrona środowiska 7

Podatki 9

Prawa podstawowe 16

Rolnictwo i rybołówstwo 18

Telekomunikacja 20

Transport 21

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 22

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych 27

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 1 kwietnia 2021 r. Departament Stanu USA opublikował doroczny raport poświęcony przestrzeganiu praw człowieka. W dokumencie tym zawarto krytyczne uwagi dotyczące Polski. Część pierwsza raportu poświęcona jest problematyce poszanowania integralności jednostki i prawu do sądu; w tej kwestii w raporcie podkreślono, że przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego w Polsce zwracają uwagę na przypadki naruszania praw osób pozbawionych wolności przez Policję. Departament Stanu zwrócił też uwagę na wątpliwości dotyczące przeprowadzanej w ostatnich latach reformy wymiaru sprawiedliwości. Część druga i trzecia raportu poświęcone są kolejno: wolnościom obywatelskim oraz prawom politycznym; wskazano w niej m.in. na przykłady naruszeń wolności słowa w Polsce oraz zwrócono uwagę na zeszłoroczne wybory prezydenckie w Polsce.

▪ 1 kwietnia 2021 r. Komitet Ministrów Rady Europy przyjął zestaw wytycznych dla 47 państw członkowskich w celu usprawnienia funkcjonowania krajowych systemów pomocy prawnej w dziedzinie prawa cywilnego i administracyjnego (wytyczne dostępne na: https://search.coe.int/directorate_of_communications/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a1fa61).

▪ 6 kwietnia 2021 r. do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wpłynęła skarga Komisji Europejskiej w sprawie ustawy z 20 grudnia 2019 r. dotyczącej sądownictwa, która weszła w życie 14 lutego 2020 r. Komisja postanowiła również zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości o zarządzenie środków tymczasowych (przede wszystkim o zawieszenie skuteczności decyzji podjętych przez Izbę Dyscyplinarną SN) do czasu wydania ostatecznego wyroku w sprawie. Komisja jest zdania, że ustawa podważa niezawisłość sędziów i jest niezgodna z zasadą nadrzędności prawa UE.

▪ 7 kwietnia przypada Światowy Dzień Zdrowia (*World Health Day*), ustanowiony przez Pierwsze Zgromadzenie Ogólne Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w 1948 r. (Rezolucja WHA/A.2/Res.35). Jego celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na najbardziej palące i zaniedbane problemy zdrowotne społeczeństw na świecie (tegoroczne przesłanie zob.: https://www.who.int/campaigns/world-health-day/2021).

▪ 10 kwietnia 2021 r. Komisja Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy do spraw wyboru sędziów opowiedziała się za odrzuceniem wszystkich polskich kandydatów na sędziów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Powodem ma być polska procedura ich wyłaniania. Odrzucenie całej listy oznacza, że procedura konkursowa w Polsce musi zostać powtórzona. Kadencja sędziego z Polski, Krzysztofa Wojtyczka, kończy się 1 listopada 2021 r.

▪ 15 kwietnia 2021 r. rzecznik generalny E. Tanchev wydał opinię, w myśl której dwie nowo utworzone izby polskiego Sądu Najwyższego: Izba Dyscyplinarna oraz Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych mogą nie spełniać wymogów ustanowionych w prawie unijnym w przypadku, gdyby zasiadający w nich sędziowie zostali powołani z rażącym naruszeniem przepisów krajowych dotyczących powoływania sędziów tego sądu.

▪ 15 kwietnia 2021 r. TSUE wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym WSA we Wrocławiu sprawie C-935/19 *Grupa Warzywna sp. z o.o. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu* (zob. s. 10).

▪ 22 kwietnia 2021 r. TSUE wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym NSA sprawie C-703/19 *J.K. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej w Katowicach* (zob. s. 15).

▪ 22 kwietnia przypada Międzynarodowy Dzień Matki Ziemi (*International Mother Earth Day*), ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2009 r. rezolucją A/RES/63/278 (*vide*: http://undocs.org/A/RES/63/278) w ramach wspierania zrównoważanego rozwoju z zachowaniem troski o jakość życia przyszłych pokoleń (tegoroczne przesłanie zob.: https://www.un.org/en/observances/earth-day). Z tej okazji prezydent Stanów Zjednoczonych poprowadził wirtualne spotkanie w ramach szczytu klimatycznego, w którym uczestniczyli przywódcy ok. 40 krajów, w tym Chin, Indii, Brazylii i Rosji, a także Polski. Z kolei Parlament i Rada UE zaakceptowały wstępne porozumienie w sprawie europejskiego prawa o klimacie. Zawiera ono zobowiązanie UE do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Polska pozostaje jedynym państwem członkowskim UE, który nie zobowiązał się do osiągnięcia neutralności do 2050 r.

▪ W Białorusi dziewiąty miesiąc z rzędu trwają protesty w związku z wyborami prezydenckimi w sierpniu 2020 r., których wynik – zwycięstwo Alaksandra

Łukaszenki z wynikiem 80,1% głosów – został przez większość społeczeństwa uznany za sfałszowany. W kwietniu represje ze strony reżimu nie ustawały – białoruscy adwokaci broniący opozycji i protestujących są pozbawiani prawa do wykonywania zawodu. Polacy mieszkający w Białorusi znajdują się pod coraz większą presją. Aresztowano czołowych przedstawicieli mniejszości oraz zamknięto polskie placówki edukacyjne. Rosną też napięcia dyplomatyczne na linii Mińsk–Warszawa.

- W kwietniu 2021 r. w Rosji odbyły się liczne protesty. W ponad 80 miastach zorganizowano demonstracje pod hasłem: „uwolnić Nawalnego". Opozycjonista w kwietniu prowadził protest głodowy, w wyniku którego trafił do szpitala w stanie zagrożenia życia. Moskiewski sąd podjął decyzję o zawieszeniu działalności Fundacji Walki z Korupcją – organizacji związanej z opozycjonistą Aleksiejem Nawalnym i rozstrzygnięcie wniosku o uznanie organizacji za ekstremistyczną. W kwietniu 2021 r. Rosja również wydaliła pięciu polskich dyplomatów.

- W kwietniu 2021 r. Unia Europejska zadecydowała, że nie przyjmie dodatkowych 300 milionów dawek szczepionek od koncernów AstraZeneca i Johnson&Johnson. Z drugiej strony, w dniu 23 kwietnia, Komisja Europejska wszczęła postępowanie przeciwko firmie AstraZeneca za nieprzestrzeganie umowy w zakresie dostawy szczepionek COVID-19 i „brak wiarygodnego planu zapewniającego terminowe dostawy".

Nowe akty prawne UE

[*) Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Decyzja wykonawcza nr 2021/673 z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie wniosku o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Zielone dachy" (*Green Garden Roof Tops*) (notyfikowana jako dokument nr C(2021) 2750) (Dz.Urz. z 26.4.2021 r., L 141, s. 23–24).

- Decyzja wykonawcza nr 2021/674 z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie wniosku o rejestrację europejskiej

inicjatywy obywatelskiej „Program wymiany urzędników służby cywilnej (*Civil Servant Exchange Program (CSEP)*)” (notyfikowana jako dokument nr C(2021) 2784) (Dz.Urz. z 26.4.2021 r., L 141, s. 25–26).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-62/20, Vogel Import Export NV przeciwko Belgische Staat

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (EWG) nr 2658/87 – Unia celna – Wspólna taryfa celna – Klasyfikacja taryfowa – Nomenklatura scalona – Pozycje taryfowe – Pozycje 4407 i 4409 – Strugane deski drewniane, których wszystkie cztery kanty zostały nieznacznie zaokrąglone na całej długości deski

*) Nomenklaturę scaloną zawartą w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, w wersji wynikającej z rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1821 z dnia 6 października 2016 r., należy interpretować w ten sposób, że struganych desek drewnianych, których wszystkie cztery kanty zostały nieznacznie zaokrąglone na całej długości deski, nie można uznać za kształtowane oraz że deski te mogą być objęte pozycją CN 4407.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie C-75/20, „Lifosa” UAB przeciwko Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Wspólnotowy kodeks celny – Rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 – Artykuł 29 ust. 1 – Artykuł 32 ust. 1 lit. e) ppkt (i) – Unijny kodeks celny – Rozporządzenie (UE) nr 952/2013 – Artykuł 70 ust. 1 – Artykuł 71 ust. 1 lit. e) ppkt (i) – Ustalanie wartości celnej –

Wartość transakcyjna – Dostosowanie – Cena obejmująca dostawę do granicy

*) Artykuł 29 ust. 1 i art. 32 ust. 1 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks celny oraz art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 1 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny należy interpretować w ten sposób, że do celów ustalenia wartości celnej przywożonych towarów nie należy do wartości transakcyjnej tych towarów dodawać kosztów faktycznie poniesionych przez producenta w celu przetransportowania owych towarów do miejsca ich wprowadzenia na obszar celny Unii Europejskiej, jeżeli zgodnie z uzgodnionymi warunkami dostawy obowiązek pokrycia tych kosztów ciąży na producencie, i to nawet wówczas, gdy wspomniane koszty przekraczają cenę faktycznie poniesioną przez importera, o ile cena ta odpowiada rzeczywistej wartości wspomnianych towarów, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-194/19, H.A. przeciwko État belge

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – Artykuł 27 – Środek prawny – Uwzględnienie okoliczności zaistniałych po wydaniu decyzji o przekazaniu – Skuteczna ochrona sądowa

*) Artykuł 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w związku z motywem 19 tego rozporządzenia i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie ustawodawstwu krajowemu,

które przewiduje, że sąd, do którego wniesiono skargę o stwierdzenie nieważności decyzji o przekazaniu, nie może w ramach badania tej skargi uwzględniać okoliczności zaistniałych po wydaniu tej decyzji, które mają kluczowe znaczenie dla prawidłowego stosowania tego rozporządzenia, chyba że ustawodawstwo to przewiduje szczególny środek zaskarżenia zapewniający rozpatrzenie *ex nunc* sytuacji zainteresowanej osoby, którego wynik jest wiążący dla właściwych organów, i który można wnieść w następstwie zaistnienia takich okoliczności, a skorzystanie z niego nie może być w szczególności uzależnione od tego, że zainteresowana osoba została pozbawiona wolności, ani od okoliczności, że wykonanie wspomnianej decyzji ma nastąpić wkrótce.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawach połączonych C-798/18 i C-799/18, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) i in., Athesia Energy Srl i in. przeciwko Ministero dello Sviluppo economico, Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Artykuły 16 i 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Zasady pewności prawa oraz ochrony uzasadnionych oczekiwań – Traktat karty energetycznej – Artykuł 10 – Stosowanie – Dyrektywa 2009/28/WE – Artykuł 3 ust. 3 lit. c) – Wspieranie użycia energii ze źródeł odnawialnych – Wytwarzanie energii elektrycznej przez instalacje fotowoltaiczne wykorzystujące energię słoneczną – Zmiana systemu pomocy

*) Z zastrzeżeniem weryfikacji, których powinien dokonać sąd odsyłający z uwzględnieniem wszystkich istotnych okoliczności, art. 3 ust. 3 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE i art. 16 i 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej rozpatrywane w związku z zasadami pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje obniżenie lub

odroczenie płatności zachęt do energii wytwarzanej przez słoneczne instalacje fotowoltaiczne przyznanych wcześniej w drodze decyzji administracyjnych i potwierdzonych w specjalnych umowach zawartych między przedsiębiorcami eksploatującymi te instalacje a spółką publiczną, gdy uregulowanie to dotyczy zachęt już przewidzianych, lecz które nie były jeszcze wymagalne.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-470/19, Friends of the Irish Environment Ltd przeciwko Commissioner for Environmental Information

Odesłanie prejudycjalne – Konwencja z Aarhus – Dyrektywa 2003/4/WE – Prawo dostępu do informacji o środowisku będących w posiadaniu organów władzy publicznej – Artykuł 2 pkt 2 – Pojęcie „organu władzy publicznej” – Pojęcie organów lub instytucji pełniących funkcje o charakterze sądowym – Informacje zawarte w aktach zakończonego postępowania sądowego

*) Artykuł 2 pkt 2 dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG należy interpretować w ten sposób, że nie reguluje on kwestii dostępu do informacji o środowisku zawartych w aktach sądowych, ponieważ ani sądy, ani organy lub instytucje pozostające pod ich kontrolą i, co za tym idzie, w ścisłym związki z tymi sądami, nie stanowią „organów władzy publicznej” w rozumieniu tego przepisu i nie wchodzą zatem w zakres zastosowania tej dyrektywy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie C-617/19, Granarolo SpA przeciwko Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare, Ministero dello Sviluppo economico, Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/WE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2003/87/WE – System handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – Artykuł 3 lit. e) – Pojęcie „instalacji” – Artykuł 3 lit. f) – Pojęcie „operatora” – Załącznik I pkt 2

i 3 – Zasada sumowania – Sumowanie zdolności produkcyjnych instalacji – Zbycie kogeneratora energii elektrycznej i ciepła przez właściciela zakładu przemysłowego – Umowa na dostawy energii między przedsiębiorstwem zbywającym a przedsiębiorstwem nabywającym – Aktualizacja zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych

*) Artykuł 3 lit. e) i f) dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami [uprawnieniami do] emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r., w związku z pkt 2 i 3 załącznika I do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że wskazany przepis nie sprzeciwia się temu, aby właściciel zakładu produkcyjnego wyposażonego w elektrociepłownię, której działalność jest objęta zakresem regulacji wspomnianego załącznika I, mógł uzyskać uaktualnienie swego zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych w rozumieniu art. 7 tej dyrektywy, jeżeli zbył on kogenerator usytuowany na terenie tego samego obiektu przemysłowego co ów zakład i realizujący działalność, której zdolność produkcyjna jest niższa niż próg przewidziany w rzeczonym załączniku I, na rzecz wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa sektora energetycznego, zawierając jednocześnie z tym przedsiębiorstwem umowę przewidującą w szczególności, że energia wytworzona przez ten kogenerator będzie dostarczana do tego zakładu, w sytuacji gdy elektrociepłownia i kogenerator nie stanowią tej samej instalacji w rozumieniu art. 3 lit. e) rzeczonej dyrektywy i gdy właściciel zakładu produkcyjnego nie jest już w każdym razie operatorem kogeneratora w rozumieniu art. 3 lit. f) wskazanej dyrektywy.

Podatki

Postanowienie Trybunału (izba) z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie C-108/20, HR przeciwko Finanzamt Wilmersdorf

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuły 167 i 168 –

Prawo do odliczenia naliczonego VAT – Odmowa – Oszustwo – Łańcuch dostaw – Odmowa prawa do odliczenia, jeżeli podatnik wiedział lub powinien był wiedzieć, że poprzez nabycie towaru uczestniczył w transakcji związanej z oszustwem w zakresie VAT

*) Dyrektywę Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się ona praktyce krajowej, zgodnie z którą odmawia się skorzystania z prawa do odliczenia naliczonego VAT podatnikowi, który nabył towary będące przedmiotem oszustwa w zakresie VAT popełnionego na wcześniejszym etapie obrotu w łańcuchu dostaw i który o nim wiedział lub powinien był wiedzieć, mimo że nie brał czynnego udziału w tym oszustwie.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-935/19, Grupa Warzywna sp. z o.o. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 273 – Zawyżenie kwoty zwrotu VAT w deklaracji podatkowej – Popełniony przez podatnika błąd w ocenie w kwestii podlegania przez transakcję opodatkowaniu – Korekta deklaracji podatkowej w wyniku kontroli – Sankcja wynosząca 20% kwoty zawyżenia zwrotu VAT – Zasada proporcjonalności

*) Artykuł 273 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej i zasadę proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które nakładają na podatnika, który błędnie zakwalifikował transakcję zwolnioną z podatku od wartości dodanej (VAT) jako transakcję podlegającą temu podatkowi, sankcję wynoszącą 20% kwoty zawyżenia zwrotu VAT nienależnie żądanej, w zakresie, w jakim sankcja ta ma zastosowanie bez rozróżnienia zarówno w sytuacji, w której nieprawidłowość wynika z błędu w ocenie popełnionego przez strony transakcji co do podlegania przez dostawę opodatkowaniu, który to błąd cechuje brak przesłanek wskazujących na oszustwo i uszczuplenia wpływów do skarbu państwa, jak i w sytuacji, w której nie występują takie szczególne okoliczności.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-846/19, EQ przeciwko Administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112 WE – Działalność gospodarcza – Świadczenie usług dokonywane odpłatnie – Artykuł 2 ust. 1 lit. c) i art. 9 ust. 1 – Zwolnienia – Artykuł 132 ust. 1 lit. g) – Świadczenie usług ściśle związanych z opieką i pomocą społeczną – Usługi świadczone przez adwokata w zakresie zleceń w ramach systemów ochrony ubezwłasnowolnionych osób pełnoletnich – Podmiot uznany za mający charakter społeczny

*) Artykuł 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że usługi na rzecz ubezwłasnowolnionych osób pełnoletnich mające na celu zapewnienie im ochrony w ramach czynności cywilnoprawnych, których świadczenie zostało powierzone usługodawcy przez organ sądowy na podstawie ustawy, a wynagrodzenie z tego tytułu zostało ustalone przez ten organ w sposób ryczałtowy lub na podstawie oceny dokonywanej odrębnie dla każdego przypadku, z uwzględnieniem w szczególności sytuacji finansowej osoby ubezwłasnowolnionej, przy czym wynagrodzenie to może zostać pokryte przez państwo w przypadku złego stanu majątkowego wspomnianej osoby wówczas, gdy usługi te są świadczone odpłatnie, a usługodawca uzyskuje z tego tytułu stały dochód i wysokość całej rekompensaty, jest określona zgodnie z kryteriami gwarantującymi, iż wystarcza ona do pokrycia kosztów działalności poniesionych przez tego usługodawcę, stanowią działalność gospodarczą w rozumieniu rzeczonego przepisu.

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. g) dyrektywy 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że, po pierwsze, usługi na rzecz ubezwłasnowolnionych osób pełnoletnich mające na celu zapewnienie im ochrony w ramach czynności cywilnoprawnych stanowią „świadczenie usług ściśle związane z opieką i pomocą społeczną", a po drugie, że nie można wykluczyć, iż adwokat świadczący takie usługi z zakresu opieki społecznej może zostać uznany, do celów prowadzonej przez niego działalności, i w granicach tych usług, za podmiot o charakterze społecznym, przy

czym jednak kwalifikacji takiej może obowiązkowo dokonać organ sądowy wyłącznie wówczas, gdy dane państwo członkowskie, odmawiając takiej kwalifikacji, przekroczyło granice przysługujących mu w tym względzie uprawnień dyskrecjonalnych.

*) Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań nie sprzeciwia się temu, aby organ podatkowy obejmował VAT niektóre transakcje dokonane w okresie, który już upłynął, w sytuacji gdy organ ten akceptował przez wiele lat deklaracje VAT podatnika niewłączające transakcji tego samego rodzaju do transakcji podlegających opodatkowaniu i w której podatnik nie jest w stanie odzyskać VAT należnego od podmiotów, które zapłaciły za te transakcje, przy czym uznaje się, że wynagrodzenie już zapłacone zawiera już ów VAT.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-868/19, M-GmbH przeciwko Finanzamt für Körperschaften Berlin

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112 WE – Artykuł 9 – Podatnicy – Artykuł 11 – Uprawnienia państw członkowskich do uznawania za jednego podatnika osób prawnie niezależnych, ale blisko z nim związanych na poziomie finansowym, ekonomicznym i organizacyjnym („grupa VAT”) – Pojęcie „bliskich powiązań na poziomie finansowym” – Przepisy krajowe wyłączające z możliwości bycia członkiem grupy VAT spółki osobowe, w których oprócz podmiotu dominującego wspólnikami są nie tylko osoby, które pod względem finansowym są włączone do przedsiębiorstwa podmiotu dominującego – Pewność prawna – Środki zapobiegające oszustwom podatkowym i uchylaniu się od podatku – Proporcjonalność – Neutralność podatku VAT

*) Artykuł 11 dyrektywy Rady 2006/112 / WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, odczytywany w świetle zasad pewności prawa, proporcjonalności i neutralności podatkowej, należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się takiemu przepisowi krajowemu, który uzależnia możliwość utworzenia przez spółkę osobową, wraz z przedsiębiorstwem spółki dominującej, grupy osób, które można uznać za jednego podatnika VAT

od tego, czy wspólnicy spółki osobowej, obok przedsiębiorstwa spółki dominującej, to wyłącznie osoby pod względem finansowym włączone do tego przedsiębiorstwa.

[*tłumaczenie robocze – WPE*]

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-786/19, The North of England P & I Association Ltd. przeciwko Bundeszentralamt für Steuern

Odesłanie prejudycjalne – Ubezpieczenie bezpośrednie inne niż ubezpieczenie na życie – Druga dyrektywa 88/357/EWG – Artykuł 2 lit. d) tiret drugie – Dyrektywa 92/49/EWG – Artykuł 46 ust. 2 akapit pierwszy – Podatek od składek ubezpieczeniowych – Pojęcie „państwa członkowskiego umiejscowienia ryzyka” – Pojazdy wszelkiego rodzaju – Pojęcie „państwa członkowskiego zarejestrowania” – Ubezpieczenie statków morskich – Statek wpisany do rejestru statków państwa członkowskiego, ale podnoszący banderę innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego na podstawie tymczasowego zezwolenia na opuszczenie bandery

*) Artykuł 46 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy Rady 92/49/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie oraz zmieniającej dyrektywy 73/239/EWG i 88/357/EWG (trzeciej dyrektywy w sprawie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie) w związku z art. 2 lit. d) tiret drugie drugiej dyrektywy Rady 88/357/EWG z dnia 22 czerwca 1988 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie i ustanowienia przepisów ułatwiających skuteczne korzystanie ze swobody świadczenia usług oraz zmieniającej dyrektywę 73/239/EWG, należy interpretować w ten sposób, że jeżeli umowy ubezpieczenia dotyczą pokrycia różnych rodzajów ryzyka związanych z eksploatacją statków morskich wpisanych do rejestru statków prowadzonego przez państwo członkowskie, lecz podnoszących banderę innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego na podstawie tymczasowego zezwolenia na opuszczenie bandery, to za „państwo członkowskie zarejestrowania” danego statku, a tym

samym za „państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka” w rozumieniu tych przepisów, które to państwo ma wyłączną kompetencję do opodatkowania składek ubezpieczeniowych zapłaconych na podstawie wspomnianych umów ubezpieczenia, należy uznać państwo członkowskie, które prowadzi rejestr statków, do którego ów statek został wpisany, zasadniczo w celu wykazania jego własności.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-593/19, SK Telecom Co. Ltd przeciwko Finanzamt Graz-Stadt

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Określenie miejsca świadczenia usług telekomunikacyjnych – Roaming obywateli państw trzecich w sieciach łączności komórkowej w Unii Europejskiej – Artykuł 59a akapit pierwszy lit. b) – Możliwość przenoszenia przez państwa członkowskie miejsca świadczenia usług telekomunikacyjnych na ich terytorium

*) Artykuł 59a akapit pierwszy lit. b) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienionej od dnia 1 stycznia 2010 r. dyrektywą Rady 2008/8/WE z dnia 12 lutego 2008 r., należy interpretować w ten sposób, że usługi roamingu świadczone przez operatora telefonii komórkowej, mającego siedzibę w państwie trzecim, na rzecz jego klientów, którzy mają również siedzibę lub stałe miejsce zamieszkania lub zwykłe miejsce pobytu w tym państwie trzecim, co pozwala im na korzystanie z krajowej sieci łączności komórkowej w państwie członkowskim, w którym przebywają oni tymczasowo, należy uznać za będące przedmiotem „faktycznego użytkowania lub wykorzystania” na terytorium tego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu, tak że owo państwo członkowskie może uznać miejsce świadczenia tych usług roamingu za znajdujące się na jego terytorium, jeżeli, bez względu na traktowanie pod względem podatkowym, jakiemu podlegają te usługi na podstawie krajowego prawa podatkowego rzeczonego państwa trzeciego, skorzystanie z takiego uprawnienia skutkuje uniknięciem nieopodatkowania tych usług w Unii.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie C-703/19, J.K. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej w Katowicach

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 98 ust. 2 – Uprawnienie państw członkowskich do zastosowania jednej lub dwóch stawek obniżonych VAT do niektórych dostaw towarów i świadczenia usług – Zakwalifikowanie działalności gospodarczej jako „świadczenia usług” – Załącznik III pkt 12a – Rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 282/2011 – Artykuł 6 – Pojęcie „usług restauracyjnych i cateringowych” – Posiłki gotowe do natychmiastowego spożycia na miejscu u sprzedawcy lub w wyznaczonych strefach restauracyjnych – Posiłki na wynos gotowe do natychmiastowego spożycia

*) Artykuł 98 ust. 2 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienionej dyrektywą Rady 2009/47/WE z dnia 5 maja 2009 r., w związku z pkt 12a załącznika III do tej dyrektywy oraz art. 6 rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) nr 282/2011 z dnia 15 marca 2011 r. ustanawiającego środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112, należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „usług restauracyjnych i cateringowych” obejmuje dostarczanie żywności wraz z odpowiednimi usługami wspomagającymi, mającymi na celu umożliwienie natychmiastowego spożycia tej żywności przez klienta końcowego, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego. Jeżeli klient końcowy podejmie decyzję o nieskorzystaniu z zasobów materialnych i ludzkich udostępnionych mu przez podatnika w związku z konsumpcją dostarczonej żywności, należy uznać, że z dostawą tej żywności nie wiąże się żadna usługa wspomagająca.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie C-480/19, E

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 63 TFUE – Swobodny przepływ kapitału – Podatek dochodowy – Dochody kapitałowe – Dochody uzyskane od

przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) będącego rezydentem, utworzonego zgodnie z prawem zobowiązań – Dochody uzyskane od UCITS z siedzibą w innym państwie członkowskim i utworzonego na podstawie statutu – Odmienne traktowanie – Artykuł 65 TFUE – Obiektywnie porównywalne sytuacje

*) Artykuły 63 i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie praktyce podatkowej państwa członkowskiego, zgodnie z którą – do celów opodatkowania podatkiem dochodowym osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim – dochód uzyskany od przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) utworzonego na podstawie statutu, mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, nie jest zrównany z dochodem uzyskanym od UCITS z siedzibą w pierwszym państwie członkowskim z tego względu, że podmioty te nie mają takiej samej formy prawnej.

Prawa podstawowe

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-30/19, Diskrimineringsombudsmannen przeciwko Braathens Regional Aviation AB

Odesłanie prejudycjalne – Równość traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne – Dyrektywa 2000/43/WE – Artykuł 7 – Ochrona praw – Artykuł 15 – Sankcje – Skarga o odszkodowanie oparta na zarzucie dyskryminacji – Uznanie roszczenia odszkodowawczego przez pozwanego bez przyznania istnienia zarzucanej dyskryminacji – Związek między wypłaconym odszkodowaniem a zarzucaną dyskryminacją – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do skutecznej ochrony sądowej – Krajowe przepisy proceduralne uniemożliwiające sądowi rozpoznającemu skargę orzeczenie w przedmiocie istnienia zarzucanej dyskryminacji pomimo wyraźnego żądania powoda

*) Wykładni art. 7 i 15 dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego

traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy dokonywać w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które uniemożliwiają sądowi rozpoznającemu powództwo o odszkodowanie, oparte na zarzucie zakazanej przez tę dyrektywę dyskryminacji, zbadanie żądania stwierdzenia istnienia tej dyskryminacji, jeżeli pozwany zgadza się na wypłatę żądanego odszkodowania, nie przyznając jednak istnienia tej dyskryminacji. Do sądu krajowego, przed którym toczy się spór między jednostkami, należy zapewnienie, w ramach jego właściwości, ochrony prawnej wynikającej dla podmiotów prawa z art. 47 karty, w razie potrzeby poprzez odstąpienie od stosowania wszelkich sprzecznych z nimi przepisów prawa krajowego.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie C-896/19, Repubblika przeciwko Il-Prim Ministru

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 2 TUE – Wartości Unii Europejskiej – Państwo prawne – Artykuł 49 TUE – Przystąpienie do Unii – Nieobniżanie poziomu ochrony wartości Unii – Skuteczna ochrona sądowa – Artykuł 19 TUE – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Zakres stosowania – Niezawisłość sędziów państwa członkowskiego – Procedura powołania – Uprawnienia premiera – Udział komisji ds. powoływania sędziów

*) Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE należy interpretować w ten sposób, że może on mieć zastosowanie w sprawie, w której sąd krajowy rozpatruje przewidzianą prawem krajowym skargę o wydanie orzeczenia w przedmiocie zgodności z prawem Unii przepisów krajowych regulujących procedurę powoływania sędziów państwa członkowskiego, do którego należy wspomniany sąd. Przy dokonywaniu wykładni tego postanowienia powinien zostać należycie uwzględniony art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

*) Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które przyznają premierowi danego państwa członkowskiego rozstrzygające uprawnienia w procesie powoływania sędziów, przewidując jednocześnie udział w tym procesie

niezależnego organu, który ma w szczególności za zadanie ocenę kandydatów na stanowisko sędziego i przedstawienie premierowi opinii.

Rolnictwo i rybołówstwo

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-736/19, ZS „Plaukti”

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – Rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 – Rozporządzenie (UE) nr 65/2011 – Artykuł 16 ust. 5 akapit trzeci – Rozporządzenie (WE) nr 73/2009 – Artykuły 4 i 6 – Rozporządzenie (WE) nr 1122/2009 – Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich – Płatności rolnośrodowiskowe – Pomoc na utrzymanie różnorodności biologicznej na użytkach zielonych – Niespełnienie warunków przyznania tych płatności – Przedwczesne skoszenie – Zmniejszenie i wykluczenie wspomnianych płatności – Normy obowiązkowe – Wymogi podstawowe w zakresie zarządzania – Wymogi minimalne w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska – Zobowiązania, które wykraczają poza normy obowiązkowe, wymogi minimalne i inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione w ustawodawstwie krajowym

*) Artykuł 16 ust. 5 akapit trzeci rozporządzenia Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich należy interpretować w ten sposób, że nie ma on zastosowania w przypadku, gdy wnioskodawca pomocy nie spełnił zobowiązań rolnośrodowiskowych dotyczących wymogów związanych z koszeniem, jednak nie stwierdzono jakiejkolwiek zmiany w danej grupie upraw.

*) Artykuły 4 i 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającego

rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 w związku z art. 39 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym ten sam wymóg może jednocześnie stanowić wymóg minimalny w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska i wymóg wykraczający poza te wymogi minimalne, czyli warunek przyznania pomocy dotyczący płatności rolnośrodowiskowych.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie C-815/19, Natumi GmbH przeciwko Land Nordrhein-Westfalen

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo i rybołówstwo – Produkcja ekologiczna i etykietowanie produktów ekologicznych – Rozporządzenie (WE) nr 834/2007 – Artykuł 19 ust. 2 – Artykuły 21 i 23 – Rozporządzenie (WE) nr 889/2008 – Artykuł 27 ust. 1 – Artykuł 28 – Punkt 1.3 załącznika IX – Przetwarzanie żywności ekologicznej – Składniki nieekologiczne pochodzenia rolniczego – Glon Lithothamnium calcareum – Proszek uzyskany z osadów tego glonu, czyszczonych, rozdrabnianych i suszonych – Kwalifikacja – Stosowanie w żywności ekologicznej w celu jej wzbogacenia w wapń – Zezwolenie – Warunki

*) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli, zmienione rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2018/1584 z dnia 22 października 2018 r., należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ono stosowaniu proszku uzyskanego z osadów glonu *Lithothamnium calcareum*, które są czyszczone, suszone i rozdrabniane, jako nieekologicznego składnika pochodzenia rolniczego w rozumieniu art. 28 rozporządzenia nr 889/2008, zmienionego rozporządzeniem wykonawczym 2018/1584, przy przetwarzaniu żywności ekologicznej, takiej jak napoje ekologiczne na bazie ryżu i soi, w celu jej wzbogacenia w wapń.

Telekomunikacja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie C-515/19, Eutelsat SA przeciwko Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (ARCEP), Inmarsat Ventures SE

Odesłanie prejudycjalne – Zbliżanie ustawodawstw – Sektor telekomunikacji – Zharmonizowane wykorzystanie widma radiowego w pasmach częstotliwości 2 GHz w celu wdrożenia systemów dostarczających satelitarne usługi komunikacji ruchomej – Decyzja nr 626/2008/WE – Artykuł 2 ust. 2 lit. a) i b) – Artykuł 4 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) – Artykuł 7 ust. 1 i 2 – Artykuł 8 ust. 1 i 3 – Systemy satelitarnej komunikacji ruchomej – Pojęcie „stacji ruchomej ziemskiej” – Pojęcie „uzupełniających elementów naziemnych” – Pojęcie „wymaganej jakości” – Rola, odpowiednio, elementów satelitarnych i naziemnych – Ciążący na wybranym operatorze systemów satelitarnej komunikacji ruchomej obowiązek obsługiwania określonego procentowo udziału ludności i terytorium – Niedochowanie – Wpływ

*) Artykuł 2 ust. 2 lit. a) i b) decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 626/2008/WE z dnia 30 czerwca 2008 r. w sprawie selekcji i zezwoleń dotyczących systemów dostarczających satelitarne usługi komunikacji ruchomej (MSS) w związku z art. 8 ust. 1 i 3 tej decyzji należy interpretować w ten sposób, że system satelitarnej komunikacji ruchomej nie powinien opierać się głównie, w zakresie przepustowości, na komponencie satelitarnym tego systemu i że uzupełniające elementy naziemne systemów satelitarnej komunikacji ruchomej mogą być zainstalowane w taki sposób, że będą obejmowały zasięgiem całe terytorium Unii Europejskiej, ze względu na to, że ten komponent satelitarny nie pozwala na zapewnienie łączności w żadnym punkcie tego terytorium z „wymaganą jakością” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. b) wspomnianej decyzji, rozumianą jako poziom jakości niezbędny do świadczenia usługi oferowanej przez operatora, pod warunkiem że nie zostanie zakłócona konkurencja i że rzeczony komponent satelitarny jest rzeczywiście i konkretnie użyteczny w tym znaczeniu, że taki komponent musi być niezbędny do funkcjonowania systemu satelitarnej komunikacji ruchomej, z zastrzeżeniem samodzielnego funkcjonowania uzupełniających elementów naziemnych

w razie awarii elementu satelitarnego, które nie może przekroczyć 18 miesięcy.

*) Pojęcie „stacji ruchomej ziemskiej" w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. a) decyzji nr 626/2008 należy interpretować w ten sposób, że do objęcia zakresem tego pojęcia nie jest wymagane, aby taka stacja mogła być w stanie komunikować się, bez odrębnego sprzętu, zarówno z uzupełniającym elementem naziemnym, jak i z satelitą.

*) Artykuł 8 ust. 1 decyzji nr 626/2008 w związku z art. 7 ust. 1 tej decyzji należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy okaże się, iż operator wybrany zgodnie z tytułem II wspomnianej decyzji oraz upoważniony do korzystania z widma radiowego na podstawie jej art. 7 nie dostarczał usług satelitarnej komunikacji ruchomej za pomocą systemu satelitarnej komunikacji ruchomej w dniu określonym jako docelowy w art. 4 ust. 1 lit c) ppkt (ii) decyzji nr 626/2008, właściwe organy państw członkowskich nie są uprawnione do odmówienia wydania temu operatorowi zezwoleń koniecznych do zapewnienia uzupełniających elementów naziemnych systemów satelitarnej komunikacji ruchomej na tej podstawie, że wspomniany operator nie dochował zobowiązania podjętego we wniosku.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie C-56/20, AR przeciwko Stadt Pforzheim

Odesłanie prejudycjalne – Transport – Prawo jazdy – Wzajemne uznawanie – Cofnięcie prawa jazdy na terytorium państwa członkowskiego innego niż wydające państwo członkowskie – Umieszczenie na prawie jazdy adnotacji wskazującej na brak jego ważności na terytorium tego państwa członkowskiego

*) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/126/WE z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy, zmienioną dyrektywą Komisji 2011/94/UE z dnia 28 listopada 2011 r., należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie, które wydało na podstawie art. 11 ust. 4 akapit drugi tej dyrektywy, zmienionej dyrektywą 2011/94, decyzję odmawiającą uznania ważności prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie z powodu noszącego znamiona naruszenia

zachowania posiadacza tego prawa jazdy, mającego miejsce podczas jego tymczasowego pobytu na terytorium pierwszego państwa członkowskiego po wydaniu tego prawa jazdy, umieszczało również na owym prawie jazdy adnotację o zakazie kierowania pojazdami przez posiadacza tego prawa jazdy na wspomnianym terytorium, chociaż ów posiadacz nie ma na terytorium tego państwa zwykłego miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 12 akapit pierwszy dyrektywy 2006/126, zmienionej dyrektywą 2011/94.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izba) z dnia 9 marca 2021 r. w sprawie *Eminağaoğlu przeciwko Turcji* (skarga nr 76521/12)

Naruszenie art. 6 EKPC – prawo do sądu i rzetelnego procesu – naruszenie art. 8 EKPC – ochrona życia prywatnego – art. 10 Konwencji – wolność wyrażania opinii – art. 6 Konwencji – sankcja dyscyplinarna w postaci przeniesienia prokuratora do innego miasta

Skarżący jest obywatelem Turcji i mieszka w Ankarze. Jest urzędnikiem sądowym, który w swojej karierze zawodowej pełnił funkcję prokuratora (od 1989 r.) i sędziego (od 2011 r.), a także był przewodniczącym stowarzyszenia sędziów i prokuratorów *Yarsav*.

W 2012 r. skarżący został – w ramach sankcji dyscyplinarnych nałożonych przez Krajową Radę Sędziów i Prokuratorów (HSYK) – przeniesiony do innego miasta. Podstawę oej decyzji stanowiły jego krytyczne wypowiedzi wyrażone w mediach na temat wymiaru sprawiedliwości (dotyczące m.in. jego upolitycznia w wyniku przeprowadzanych od roku 2010 reform) oraz głośnych spraw sądowych, które toczyły się wówczas w Turcji. Skarżący bezskutecznie odwołał się do organu dyscyplinarnego wyższego rzędu (zgromadzenia plenarnego HSYK), który utrzymał decyzję w mocy. Od postanowienia organu wyższej instancji nie przysługiwało odwołanie do sądu. W tym czasie również telefon skarżącego był na podsłuchu.

W skardze do ETPC zarzucono naruszenie prawa do rzetelnego procesu (art. 6 EKPC) w związku z brakiem możliwości odwołania się od decyzji HSYK do sądu. Podniesiono również zarzut naruszenia prawa do poszanowania życia prywatnego (art. 8 EKPC) w związku z podsłuchami stosowanymi wobec skarżącego oraz zarzut naruszenia wolności wypowiedzi (art. 10 EKPC).

Trybunał podzielił zarzuty skarżącego oraz – powołując się na swoje utrwalone orzecznictwo – stwierdził naruszenia Konwencji.

Odnosząc się do kwestii naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC, wobec braku możliwości wniesienia przez skarżącego odwołania do sądu od decyzji organu dyscyplinarnego w przedmiocie jego przeniesienia do innego miasta, Trybunał stwierdził, że powoływany przez turecki rząd argument w postaci obowiązku szczególnej lojalności funkcjonariusza publicznego w stosunku do państwa nie uzasadnia odmówienia skarżącemu prawa odwołania do sądu od decyzji dyscyplinarnych. Trybunał wskazał też, że prokuratura w tureckim systemie prawa stanowi część władzy sądowniczej, a tym samym wobec prokuratora znajdują zastosowanie wszelkie gwarancje niezawisłości przysługujące sędziemu. Zdaniem ETPC, prawo do odwołania się do sądu wynika również z gwarancji niezawisłości organów sądowych. Tym samym brak takiej możliwości w prawie krajowym stanowił naruszenie samej istoty prawa do sądu i naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji. Ponadto, jak zwrócił uwagę Trybunał, HYSK nie jest organem sądowym, a sankcje dyscyplinarne były dotkliwe.

Odnosząc się do kwestii naruszenia art. 8 EKPC, tj. prawa do poszanowania prywatności przez wykorzystanie w postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko skarżącemu nagrań jego rozmów telefonicznych z podsłuchu zastosowanego wobec niego w odrębnym postępowaniu karnym, Trybunał zauważył, że prawo tureckie w ogóle nie przewidywało takiej możliwości, by dowody pozyskane w drodze kontroli niejawnej wykorzystywać w postępowaniach dyscyplinarnych. Tym samym, zdaniem ETPC, ingerencja w prawo do poszanowania prywatności skarżącego nie była „przewidziana w ustawie", a więc naruszała art. 8 Konwencji.

Najobszerniejszą część rozstrzygnięcia Trybunału stanowiło rozważenie kwestii naruszenia prawa skarżącego do wolności wyrażania opinii z art. 10 EKPC. Trybunał uznał, że skarżący jako prezes

stowarzyszenia sędziów i prokuratorów miał nie tylko prawo wypowiadania się na tematy związane z funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości, ale i obowiązek informowania opinii publicznej o ważnych kwestiach w tej mierze. Trybunał zbadał również treść wypowiedzi skarżącego i stwierdził, że wszystkie one dotyczyły spraw publicznych, a w swoich opiniach skarżący nie przekroczył granic wypowiedzi krytycznych i nie dopuścił się naruszenia etyki zawodowej. Co więcej, jak zauważył ETPC, sankcja dyscyplinarna wymierzona mu za wypowiedzi krytyczne nie podlegała kontroli ze strony niezwisłego sądu. Według ETPC w sprawie miało więc miejsce naruszenie wolności wyrażania opinii z art. 10 Konwencji zarówno w jej aspekcie materialnym, jak i proceduralnym.

Tym samym ETPC orzekł jednogłośnie naruszenie przez Turcję art. 6, art. 8 i art. 10 Konwencji.

Wyrok (Izba) z dnia 6 kwietnia 2021 r. w sprawie *Handzhiyski przeciwko Bułgarii* (skarga nr 10783/14)

Naruszenie art. 10 EKPC – wolność wypowiedzi – satyra polityczna – zasada proporcjonalności – nałożenie na pomnik patrona miasta czapki Świętego Mikołaja i opatrzenie go hasłem o kontekście politycznym jako działanie nie stanowiące czynu chuligańskiego, lecz wyraz wolności wypowiedzi politycznej

Skarżący jest obywatelem Bułgarii i politykiem samorządowym w bułgarskim mieście Błagojewgrad. W 2013 r. w Bułgarii wybuchły protesty uliczne przeciwko nowo powołanemu rządowi. Skarżący, jako przedstawiciel miejscowej partii demokratycznej „Demokraci za Silną Bułgarią” (*Демократи за силна България*), tuż przed świętami Bożego Narodzenia udał się pod pomnik patrona miasta Dimitra Błagojewa (założyciela ruchu komunistycznego w Bułgarii i partii, z której wywodzi się obecna partia socjalistyczna w Bułgarii) i nałożył nań czapkę św. Mikołaja. Obok postawił czerwony worek z napisem „dymisja”. Został za to zatrzymany, a następnie oskarżony i skazany za występek chuligański mniejszej wagi. Sąd wymierzył skarżącemu karę grzywny w wysokości około 50 euro (około 230 zł.), a krajowe sądy odwoławcze podtrzymały wyrok.

W skardze do ETPC skarżący zarzucił, że ten stan rzeczy doprowadził do naruszenia jego wolności do wyrażania opinii, chronionej w art. 10 Konwencji.

Trybunał zgodził się ze skarżącymi i potwierdził naruszenie art. 10 EKPC. Nie miał żadnej wątpliwości, że działanie skarżącego można uznać za „wypowiedź" w rozumieniu art. 10 Konwencji, o czym świadczyła jego wcześniejsza działalność polityczna oraz kontekst ogólnokrajowych protekstów. Tym samym skazanie karne sprowadzało się do ingerencji w jego wolność wypowiedzi. Trybunał uznał, że ingerencja ta mogła realizować uprawniony cel, tj. ochronę praw innych osób (czyli potencjalnie urażonych przechodniów), natomiast nie można było mówić o jakimkolwiek zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego wskutek działań skarżącego.

Trybunał zauważył, że chociaż wysokość grzywny może być uznana za niską, to jednak znaczenie sprawy dla skarżącego (dopuszczalność danego sposobu manifestacji politycznej) sprawiła, że uszczerbek jest znaczący. Ponadto problem prawny jest na tyle istotny, że poszanowanie praw człowieka wymagało rozpatrzenia skargi.

Trybunał stwierdził, że akt skarżącego i przebranie patrona miasta za św. Mikołaja należy postrzegać jako przejaw protestu politycznego i wypowiedź satyryczną. Trybunał wziął pod uwagę argumenty rządu bułgarskiego, zgodnie z którymi sankcje karne za niszczenie pomników są uzasadnione i „niezbędne w demokratycznym społeczeństwie", jak przewiduje art. 10 ust. 2 EKPC. Niemniej jednak omawiana sprawa nie stanowiła takiego przypadku, ponieważ pomnikowi przebranemu za św. Mikołaja nie stała się żadna krzywda. Skarżący nie użył siły ani narzędzi, a jedynie nałożył pomnikowi czapkę na głowę i postawił obok mikołajowy worek.

Trybunał przypomniał, że gwarancje z art. 10 Konwencji chronią nie tylko „informacje" i „idee" przyjmowane przychylnie lub beznamiętnie, ale również wypowiedzi kontrowersyjne, szokujące i poruszające całe społeczeństwo bądź jakąś grupę społeczną. Sam fakt, że ktoś może czuć się daną wypowiedzią subiektywnie urażony, nie wystarczy, aby uzasadnić ograniczenie wolności wypowiedzi, zwłaszcza w drodze sankcji nakładanej na mocy prawa karnego. Skoro skarżący chciał zaprotestować przeciwko nowemu rządowi, wybrał pomnik kontrowersyjnego polityka jako symbol krytykowanej partii politycznej, a nie

udowodniono z jego strony pogardy dla jakichkolwiek wartości społecznych, to należy uznać ingerencję za nieproporcjonalną.

Trybunał podkreślił, że w przypadku debaty o sprawach polityki krajowej zakres wolności słowa jest bardzo szeroki. Ponieważ forma wypowiedzi jest objęta zakresem zastosowania art. 10 EKPC, wypowiedź satyryczna, którą posłużył się skarżący, wymaga ochrony.

Zważywszy na wszystkie okoliczności sprawy, zdaniem ETPC, skazanie karne skarżącego nie mogło zostać uznane za „niezbędne w demokratycznym społeczeństwie", jak wymaga tego art. 10 ust. 2 Konwencji i nie było proporcjonalne. Miało zatem miejsce naruszenie wolności wypowiedzi skarżącego i art. 10 Konwencji.

Wyrok (Wielka Izba) z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie *Vavřička i inni przeciwko Czechom* (skargi nr 47621/13, 3867/14, 73094/14, 19306/15, 19298/15 oraz 43883/15)

Brak naruszenia art. 8 EKPC – prawo do życia prywatnego – zasada proporcjonalności – przesłanka „niezbędności w demokratycznym społeczeństwie" — obowiązkowe szczepienia margines uznania państwa – odmowa miejsca w przedszkolu z uwagi na brak wymaganych szczepień – kara grzywny za odmowę szczepienia dzieci

Sprawa dotyczyła nieprzestrzegania ustawowego obowiązku szczepień. Zgodnie z czeskim prawem dzieci muszą być zaszczepione przeciwko dziewięciu chorobom, w tym błonicy, tężcowi, krztuścowi, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B i odrze. Rodzicom ośmiorga dzieci odmówiono miejsca w przedszkolu ze względu na brak wymaganych prawem szczepień, a ojciec dwójki nastolatków został ukarany mandatem za odmowę zaszczepienia dzieci.

W skargach do ETPC rodzice niezaszczepionych małoletnich powołali się na art. 8 EKPC, zarzucając naruszenie Konwencji, jako że ich zdaniem obowiązek szczepień jest sprzeczny z prawem do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.

Trybunał nie podzielił zarzutów skarżących i oddalił skargi. Trybunał

zauważył, że choć obowiązkowe szczepienia są ingerencją w prawo do poszanowania życia prywatnego (art. 8 EKPC), to ingerencja ta ma uzasadnienie ze względu na dobro i najlepszy interes dzieci oraz na dobro wspólne, a „(c)elem [państwa] jest ochrona każdego dziecka przed poważnymi chorobami poprzez szczepienia lub odporność stadną, jeśli z powodów medycznych dane dziecko nie może być zaszczepione". Zatem zarówno sam obowiązek, jak i konsekwencje jego niewykonania, w tym brak możliwości uczęszczania niezaszczepionych dzieci do przedszkoli, są zdaniem ETPC zgodne z Konwencją i nie naruszają zasady proporcjonalności.

Trybunał uznał ponadto, że kara dla rodzica nastolatków nie była nadmierna, a odmowa miejsca w przedszkolu nie była karą, tylko środkiem ochronnym. Trybunał zauważył też, że ograniczenie to dotyczyło tylko przedszkola, a nie obowiązkowej edukacji. Konsekwencje naruszenia obowiązku szczepień były zatem proporcjonalne.

Ponadto, ETPC zwrócił uwagę, że choć w innych krajach polityka szczepień jest mniej restrykcyjna, to czeskie przepisy – należące do najsurowszych w Europie – nie są jednak nadmiernie ostre. Trybunał dodał, że wobec wzrostu tendencji do odmowy szczepień w ostatnich latach część państw zaostrzyło swoją politykę. Trybunał uznał zatem, że „zaskarżone środki mogą być uznane za konieczne w demokratycznym społeczeństwie".

Tym samym ETPC nie stwierdził naruszenia Konwecnji. Zdanie odrębne zgłosił sędzia K. Wojtyczek.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie NSA z dnia 16 kwietnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt I FSK 1490/20

„Czy przepisy dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.Urz. UE seria L z 2006 r. Nr 347/1, ze zm.), a w szczególności art. 2 ust.1, art. 9 ust. 1 i art. 13 ust.1 tej dyrektywy powinno się interpretować w ten sposób, że należy uznać za podatnika VAT gminę (organ władzy publicznej) w zakresie realizacji

programu usuwania azbestu z nieruchomości znajdujących się na terenie tej gminy, stanowiących własność mieszkańców, którzy nie ponoszą z tego tytułu żadnych wydatków? Czy też taka działalność stanowi aktywność gminy jako organu władzy publicznej, podejmowaną w celu realizacji jej zadań, służących ochronie zdrowia i życia mieszkańców oraz ochronie środowiska, w związku z którą gmina nie jest uważana za podatnika VAT?".

Postanowienie NSA z dnia 16 kwietnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt I FSK 1645/20

„1. Czy przepisy dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.Urz. UE seria L z 2006 r. Nr 347/1, ze zm.), a w szczególności art. 2 ust.1, art. 9 ust. 1 i art. 13 ust.1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że gmina (organ władzy publicznej) działa w charakterze podatnika VAT realizując projekt, którego celem jest zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, poprzez zobowiązanie się na mocy zawartej z właścicielami nieruchomości umowy cywilnoprawnej do wykonania i montażu systemów odnawialnych źródeł energii na ich nieruchomościach, oraz - po upływie określonego czasu - do przekazania własności tych systemów na rzecz właścicieli nieruchomości?

2. W przypadku pozytywnej odpowiedzi na pytanie pierwsze, czy do podstawy opodatkowania w rozumieniu art. 73 tej dyrektywy należy wliczyć otrzymane przez gminę (organ władzy publicznej) dofinansowanie ze środków europejskich na realizację projektów dotyczących odnawialnych źródeł energii?".